

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
019/25	Flerkulturelt råd	06.10.2025
030/25	Ungdomsrådet	09.10.2025
032/25	Hovedutvalg for kultur, oppvekst og aktivitet	14.10.2025

Integreringsplan for Moss. Tema og prosess.**Hovedutvalg for kultur, oppvekst og aktivitet- 032/25:****Vedtak:**

Integreringsplan for Moss blir utarbeidet i tråd med vedtak i kommunestyret, annet saksframlegg, formål, tema og medvirkningsprosess – med følgende presiseringer:

Prinsipp for integrering: Ansvar for å bli integrert ligger hos den enkelte innvandrere. Samtidig er det viktig at samfunnet stiller opp med nødvendige virkemiddel og tiltak slik at den enkelte kan klare å bli integrert, dette skal være førende for kommunen sitt integreringsarbeid. Arbeidet skal forankres i felles verdier som demokrati, ytringsfrihet, religionsfrihet, likestilling og respekt for rettsstaten.

Arbeid og utdanning: Integreringsplanen skal legge til rette for at innvandrere som er arbeidsføre får mulighet til utdanning og deltakelse i arbeidslivet, og det skal stilles tydelige forventninger om selvforsyning og tilstrekkelige norskkunnskaper. Målet er at arbeidsføre innvandrere skal kunne leve av egen inntekt og delta aktivt i lokalsamfunnet.

Integreringsbarometer: Integreringsbarometeret skal belyse styrker og utfordringer med dagens integrering, særlig knyttet til deltakelse i arbeid, utdanning, nærmiljø og frivillighet – integreringsbarometeret skal kartlegge faktisk selvforsyningsevne etter avsluttet introduksjonsprogram, slik at kommunen kan sette i verk målrettet tiltak for å hjelpe innvandrere til å bli selvforsynt og leve meningsfulle liv.

Kommunens integreringskapasitet skal tas med i Tema.

Ungdomsrådet- 030/25:**Vedtak:****Uttalelse fra ungdomsrådet:**

Integreringsplan for Moss utarbeides i tråd med formål, tema og medvirkningsprosess slik det er beskrevet i saksframlegget.

Karakterer for innvandrere som ikke kan norsk bør gjelde i 8.trinn og 9.trinn slik at de får en bedre forståelse av hvordan karakterene fungerer. I tillegg bør man ha bedre dialog med elevene om hvilke muligheter de har etter ungdomskolen.

Flerkulturelt råd- 019/25:

Vedtak:

Uttalelse fra flerkulturelt råd:

- Kommunedirektørens forslag tas til orientering.
- Fagpersoner med kompetanse på flerspråklighet og språkspesialister involveres i et tidlig stadium av prosessen.
- Det foreslås at språkkontroll for flerspråklige barn gjennomføres ved 5-6 års alder, enten i barnehage eller hos en flerspråklig spesialist. Formålet er å vurdere barnets samlede språkkompetanse (både norsk og morsmål), avdekke eventuelle behov for støtte ved skolestart, samt gi foreldre veiledning.
- Videre skal resultatene danne grunnlag for tilrettelegging i barnehage og skole. Prinsippene for arbeidet skal være støtte fremfor straff, helhetlig språkforståelse, lek- og dialogbasert stimulering, og anerkjennelse av morsmål som en ressurs.
- Flerkulturelt Råd vil presisere at barn har forskjellig språkutvikling, kan ha forskjellig botid etc. noe som må tas hensyn til ved språkkontrollen, sånn at den utviklingen som vurderes og mulighetene for å kunne tilfredstillende norsk ved skolestart

Ansvar for å bli integrert ligger hos den enkelte som innvandrer. Samtidig er det viktig at samfunnet stiller opp med nødvendige virkemidler og tiltak sånn at den enkelte kan klare å bli integrert

Kommunedirektørens forslag til vedtak/innstilling:

Integreringsplan for Moss utarbeides i tråd med formål, tema og medvirkningsprosess slik det er beskrevet i saksframlegget.

Bakgrunn for saken:

Kommunedirektøren viser til politisk vedtak i økonomisk handlingsplan 2023, senere justert i vedtak om planstrategi 2024-2028 som lyder som følger:

Det utarbeides en integreringsplan i løpet av 2024 (senere justert til 2026), som skal vise hvordan vi kan styrke integreringen i Moss. Denne planen skal bl.a. inneholde:

- *Utvidet språkkontroll ved fireårskontrollen, med tilbud om forsterkede tiltak for å lære norsk, og varslingsrutiner hvis foreldrene ikke bidrar.*
- *Intensivering av kampen mot negativ sosial kontroll gjennom økt kompetanse og tiltak.*
- *Obligatorisk oppmøte på helsestasjon, med plikt til oppfølging ved uteblivelse.*
- *Meldeplikt overfor barn som mistenkes etterlatt i utlandet mot sin vilje.*
- *Utarbeide et integreringsbarometer som viser styrker og svakheter med dagens integrering.*
- *Bruke idrett og kultur som integreringsarena.*

Administrasjonen er i gang med å skaffe kunnskapsgrunnlag og planlegge medvirkning, og ser behov for å få utvalgets tilslutning til tema som skal utredes og opplegg for medvirkning.

Redegjørelse for saken:

Formålet med planen er å styrke integreringen i Moss, slik det er formulert i vedtaket.

I planarbeidet tar vi i bruk en vanlig definisjon av integrering som har tre elementer:

1. «En toveis prosess med gjensidig tilpasning mellom innvandrere* og mottakersamfunn, der innvandrere blir innlemmet i mottakersamfunnets sosiale, økonomiske, kulturelle og politiske liv» (strukturell integrasjon)
2. Sosial deltakelse og inkludering (sosial integrasjon)
3. Politisk deltakelse og representasjon og hvorvidt man har tillit til sentrale samfunnsinstitusjoner (politisk integrasjon)

*SSBs definisjoner av «innvandrere» vil bli benyttet i planarbeidet.

Kilde: [imdi-hvordan-gar-det-med-integreringen-i-norge-2025_nuc-v5.pdf](#)

Den årlige statusrapporten «*Hvordan går det med integreringen i Norge 2025*», beskriver «vellykket integrering» som mulighet til å oppnå de samme godene som majoritetsbefolkningen ut fra deres forutsetninger. Vellykket integrering innebærer at majoriteten aktivt tar imot, inkluderer og bygger relasjoner med innvandrere. Samtidig er integreringen vellykket når innvandrere nærmer seg majoriteten i samfunnet på noen områder og bevarer sin kultur på andre.

I følge rapporten er de viktigste forholdene som styrker integrering:

- Relevant utdanning og kvalifisering
- Tilknytning til arbeidsmarkedet
- Forutsigbar økonomi og levekår
- God helse og livskvalitet
- Deltakelse i lokalsamfunn (medborgerskap, politisk representasjon, tillit til samfunnsinstitusjoner)
- Relasjoner og nettverk i nærmiljøene, deltakelse i frivillighet og fritidsaktivitet
- Holdninger til innvandring, fravær av diskriminering
- Mulighet til å leve et fritt liv uten negativ sosial kontroll

Tema som utredes i planarbeidet

Kunnskapen om hva som fremmer integreringen i Norge gir grunnlag for å stille spørsmål om hvordan det går med integreringen i Moss, og velge lokale indikatorer for å kunne måle integreringen over tid. Basert på det vi vet om forhold som styrker integreringen generelt, anbefaler kommunedirektøren å vektlegge følgende hovedtema i innsiktsarbeidet.

1. *Utdanning og arbeid.* Under tema utdanning og arbeid vil planen beskrive styrker og utfordringer i Moss knyttet til norskopplæring og kvalifisering, barnehage og grunnskole og videre utdanning, samt arbeidsdeltakelse.
2. *Helse og livskvalitet.* Migrasjonshelse er ett av temaene som vil omtales. Utfordringer med språk, helse og livskvalitet, negativ sosial kontroll vil undersøkes nærmere, og hvordan kommunen arbeider med å fange opp og følge opp dette.
3. *Deltakelse i nærmiljø og lokalsamfunn.* Temaet deltakelse i nærmiljø og lokalsamfunn handler om muligheter til å delta i aktivitet og idrett, bidra med egne ressurser, og oppleve å bli akseptert og inkludert i lokalsamfunnet.

Organisering og medvirkning i planarbeidet

Styringsgruppe består av direktør for kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet (KOA), enhetsleder KOA og direktør for kommunalområde Helse og mestring. Arbeidsgruppa er tverrfaglig sammensatt fra området Kultur, oppvekst og aktivitet, Helse og mestring, prosjektledelse fra Plan, miljø og teknikk, (enhet plan og samfunnsutvikling). Flerkulturelt råd vil være referansegruppe. Rådsmøtene vil også brukes som medvirkningsarena.

En ambisjon for planprosessen og medvirkningen er å engasjere og mobilisere innbyggere og frivillige som kan være med og bidra til et enda mer mangfoldig og inkluderende lokalsamfunn. For å identifisere viktige interessenter vil vi gjennomføre interessentkartlegging*. Medvirkningen vil hovedsakelig bestå av hospitering på viktige

arenaer, gjennomføre intervjuer og ulike medvirkningsmetoder. Et mål med medvirkningen er nå grupper som vanligvis ikke deltar på offentlige møter.

* [medvirkningsplan-2024-2030.pdf](#)

Innbyggermedvirkningen vil vektlegges i fasene med innsiktsarbeid og utforming av tiltak. I tillegg vil statistikk, rapporter, stortingsmeldinger og strategier på nasjonalt nivå, samt statistikk og rapporteringer på kommunalt nivå brukes som kunnskapsgrunnlag.

Overordnet framdriftsplan ser slik ut:

Hva	Når
 Innsiktsarbeid og medvirkning	Høst/vinter 2025-2026
 Satsinger og veivalg, ideer og tiltak	Vår 2026
 Planforslag på høring	Høst 2026
 Sluttbehandling	Høst 2026

Intern og ekstern medvirkning:

Saken har vært drøftet med direktør for kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet (KOA), arbeidsgruppa for integreringsplanen, enhet plan og samfunnsutvikling og folkehelsenettverket.

I planprosessen med innsiktsarbeid og utforming av planen vil arbeidsgruppa vektlegge medvirkning gjennom flere metoder og arenaer. Ambisjonen er å rekruttere og involvere god og mangfoldig sammensetning av innbyggere når det gjelder etnisk bakgrunn og alder.

Vurderinger:

Visjonen i kommuneplanens samfunnsdel fra 2020 er: «Mangfoldige Moss, varmere, skapende, grønnere». Formålet og prosessen som er beskrevet for integreringsplan for Moss representerer en god oppfølging av denne visjonen. Bærekraftsmål 1, 3, 4, 8, 10, 11, 16 og 17 er særlig relevant for planen.

Økonomiske konsekvenser for årsbudsjett og handlingsplan:

Planprosessen blir gjennomført innenfor vedtatte budsjетtrammer.

Oppsummering/konklusjon:

Formålet med planen er å styrke integreringen i Moss. Kommunedirektøren anbefaler å utrede temaene utdanning og arbeid, helse og livskvalitet, og deltakelse i nærmiljø og lokalsamfunn basert på viktige forhold som fremmer integrering. Det vil bli lagt vekt på medvirkning i innsiktsarbeidet og utforming av planen. Flerkulturelt råd vil være referansegruppe.

Hege Rytter Jakobsen, konst. direktør kultur, oppvekst og aktivitet
Moss 23.09.2025

Hovedutvalg for kultur, oppvekst og aktivitet 14.10.2025:

Behandling:

Forslag frå Høgre, Frp, Ny kurs, Venstre og INP fremmet av Tom Ottar Røw, Fremskrittspartiet

Integreringsplan for Moss vert utarbeidd i tråd med vedtak i kommunestyret, anna saksframlegg, føremål, tema og medverknadsprosess – med følgjande presiseringar:

Prinsipp for integrering: Ansvar for å bli integrert ligg hos den enkelte innvandraren. Samstundes er det viktig at samfunnet stiller opp med nødvendige verkemiddel og tiltak slik at den enkelte kan klare å bli integrert, dette skal vere førande for kommunen sitt integreringsarbeid. Arbeidet skal forankrast i felles verdiar som demokrati, ytringsfridom, religionsfridom, likestilling og respekt for rettsstaten.

Arbeid og utdanning: Integreringsplanen skal leggje til rette for at innvandrarak som er arbeidsføre får moglegheit til utdanning og deltaking i arbeidslivet, og det skal stillast tydelege forventningar om sjølvforsørging og tilstrekkelege norskkunnskapar. Målet er at arbeidsføre innvandrarak skal kunne leve av eiga inntekt og delta aktivt i lokalsamfunnet.

Integreringsbarometer: Integreringsbarometeret skal belyse styrkar og utfordringar med dagens integrering, særleg knytt til deltaking i arbeid, utdanning, nærmiljø og frivilligheit – integreringsbarometeret skal kartleggje faktisk sjølvforsørgingsevne etter avslutta introduksjonsprogram, slik at kommunen kan setje i verk målretta tiltak for å hjelpe innvandrarak til å bli sjølvforsørgde og leve meningsfulle liv.

Tilleggsforslag INP fremmet av Svein Kenneth Stensrud, Industri- og Næringspartiet
Kommunens integrerings kapasitet skal tas med i Tema

Forslag fra SV fremmet av Barham Azadi, SV- Sosialistisk Venstreparti

Saken vedtas med følgende endringer:

1. Integreringsplanen skal vektlegge tillit, likeverd og deltaking som grunnlag for integrering, og vise hvordan kommunen og lokalsamfunnet aktivt kan bidra til å bygge fellesskap på tvers av bakgrunn.
2. Det tas inn et eget deltema om *kultur, idrett og frivillighet som integreringsarenaer*, med mål om økt deltaking og møteplasser på tvers av bakgrunn.
3. Innbyggere med innvandrerbakgrunn, ungdom og frivillige aktører skal delta aktivt i arbeidet med planen, ikke bare som høringsinstanser.

Votering:

Alternativ votering mellom forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Ny Kurs, Venstre og Industri- og næringspartiet og forslag fra SV-Sosialistisk Venstreparti.

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Ny Kurs, Venstre og Industri- og næringspartiet ble vedtatt med 6 mot 5 stemmer (Arbeiderpartiet (2 stemmer), SV-Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti)

Tilleggsforslaget fra Svein Kenneth Stensrud (Industri- og næringspartiet) ble vedtatt med 6 mot 5 stemmer (Arbeiderpartiet (2 stemmer), SV-Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti)

Hovedutvalg for kultur, oppvekst og aktivitet- 032/25 Vedtak:

Integreringsplan for Moss blir utarbeidet i tråd med vedtak i kommunestyret, annet saksframlegg, formål, tema og medvirkningsprosess – med følgende presiseringer:

Prinsipp for integrering: Ansvar for å bli integrert ligger hos den enkelte innvandrer. Samtidig er det viktig at samfunnet stiller opp med nødvendige virkemiddel og tiltak slik at den enkelte kan klare å bli integrert, dette skal være førende for kommunen sitt

integreringsarbeid. Arbeidet skal forankres i felles verdier som demokrati, ytringsfrihet, religionsfrihet, likestilling og respekt for rettsstaten.

Arbeid og utdanning: Integreringsplanen skal legge til rette for at innvandrere som er arbeidsføre får mulighet til utdanning og deltakelse i arbeidslivet, og det skal stilles tydelige forventninger om selvforsyning og tilstrekkelige norskkunnskaper. Målet er at arbeidsføre innvandrere skal kunne leve av egen inntekt og delta aktivt i lokalsamfunnet.

Integreringsbarometer: Integreringsbarometeret skal belyse styrker og utfordringer med dagens integrering, særlig knyttet til deltakelse i arbeid, utdanning, nærmiljø og frivillighet – integreringsbarometeret skal kartlegge faktisk selvforsyningsevne etter avsluttet introduksjonsprogram, slik at kommunen kan sette i verk målrettet tiltak for å hjelpe innvandrere til å bli selvforsynt og leve meningsfulle liv.

Kommunens integreringskapasitet skal tas med i Tema.

Ungdomsrådet 09.10.2025:

Behandling:

Innspill fremmet av Mandy Elisabeth Pecoraro Thalberg,
Karakterer for innvandrere som ikke kan norsk bør gjelde i 8.trinn og 9.trinn slik at de får en bedre forståelse av hvordan karakterene fungerer. I tillegg bør man ha bedre dialog med elevene om hvilke muligheter de har etter ungdomskolen.

Votering:

Kommunedirektørens forslag til vedtak med tillegg ble enstemmig vedtatt.

Ungdomsrådet- 030/25 Vedtak:

Uttalelse fra ungdomsrådet:

Integreringsplan for Moss utarbeides i tråd med formål, tema og medvirkningsprosess slik det er beskrevet i saksframlegget.

Karakterer for innvandrere som ikke kan norsk bør gjelde i 8.trinn og 9.trinn slik at de får en bedre forståelse av hvordan karakterene fungerer. I tillegg bør man ha bedre dialog med elevene om hvilke muligheter de har etter ungdomskolen.

Flerkulturelt råd 06.10.2025:

Behandling:

Om testing av flerspråklige barn fremmet av Sonia Anna Tajdus,
Det foreslås at språkkontroll for flerspråklige barn gjennomføres ved 5-6 års alder, enten i barnehage eller hos en flerspråklig spesialist. Formålet er å vurdere barnets samtlende språkkompetanse (både norsk og morsmål), avdekke eventuelle behov for støtte ved skolestart, samt gi foreldre veiledning.

Videre skal resultatene danne grunnlag for tilrettelegging i barnehage og skole. Prinsippene for arbeidet skal være støtte fremfor straff, helhetlig språkforståelse, lek- og dialogbasert stimulering, og anerkjennelse av morsmål som en ressurs.

Om medvirkning fremmet av Jurgina Maciulyte Henriksen,

Representanter fra Flerkulturelt råd inkluderes som medlemmer i arbeidsgruppen for utarbeidelsen av Integreringsplan for Moss, og ikke kun som referansegruppe.

Fagpersoner med kompetanse på flerspråklighet og språkspesialister involveres i et tidlig stadium av prosessen. Dette vil bidra til å sikre riktige vurderinger, unngå misforståelser og forebygge unødvendig uro hos foreldre og andre berørte parter. Formålet er å styrke medvirkningen og kvaliteten i arbeidet med integreringsplanen, i tråd med planens målsettinger om å fremme utdanning, arbeid, helse, livskvalitet og deltakelse i nærmiljø og lokalsamfunn.

Forslag fremmet av Erlend Wiborg, Fremskrittspartiet

Ansvar for å bli integrert ligger hos den enkelte som innvandrer. Samtidig er det viktig at samfunnet stiller opp med nødvendige virkemidler og tiltak sånn at den enkelte kan klare å bli integrert

Språk fremmet av Erlend Wiborg, Fremskrittspartiet

Flerkulturelt Råd vil presisere at barn har forskjellig språkutvikling, kan ha forskjellig botid etc. noe som må tas hensyn til ved språkkontrollen, sånn at den utviklingen som vurderes og mulighetene for å kunne tilfredstillende norsk ved skolestart

Flerkulturelt råd tok saken til orientering, men vedtok følgende innspill:

- Nestlederen Jurgina Maciulyte Henriksen trakk sitt forslag, med unntak av én del: "Fagpersoner med kompetanse på flerspråklighet og språkspesialister involveres i et tidlig stadium av prosessen." Dette ble vedtatt enstemmig.
- Forslaget fra representanten Sonja Anna Tajdus ble vedtatt med 5 mot 1 stemmer.
- Det omforente forslaget fra lederen Erlend Wiborg om språket ble enstemmig vedtatt.

Forslaget fra lederen Erlend Wiborg om ansvaret om å bli integrert ble vedtatt med 5 mot 1 stemmer.

Flerkulturelt råd- 019/25 Vedtak:

Uttalelse fra flerkulturelt råd:

- Kommunedirektørens forslag tas til orientering.
- Fagpersoner med kompetanse på flerspråklighet og språkspesialister involveres i et tidlig stadium av prosessen.
- Det foreslås at språkkontroll for flerspråklige barn gjennomføres ved 5-6 års alder, enten i barnehage eller hos en flerspråklig spesialist. Formålet er å vurdere barnets samlede språkkompetanse (både norsk og morsmål), avdekke eventuelle behov for støtte ved skolestart, samt gi foreldre veiledning.
- Videre skal resultatene danne grunnlag for tilrettelegging i barnehage og skole. Prinsippene for arbeidet skal være støtte fremfor straff, helhetlig språkforståelse, lek- og dialogbasert stimulering, og anerkjennelse av morsmål som en ressurs.
- Flerkulturelt Råd vil presisere at barn har forskjellig språkutvikling, kan ha forskjellig botid etc. noe som må tas hensyn til ved språkkontrollen, sånn at den utviklingen som vurderes og mulighetene for å kunne tilfredstillende norsk ved skolestart

Ansvar for å bli integrert ligger hos den enkelte som innvandrer. Samtidig er det viktig at samfunnet stiller opp med nødvendige virkemidler og tiltak sånn at den enkelte kan klare å bli integrert

